

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 18-04-33496 האקר יו בע"מ נ' סביון

לפני כבוד הרשמת בכירה ורדה שוורץ

התובעת: האקר יו בע"מ

נגד

הנתבע: ניצן סביון

ב"כ התובעת: עו"ד איתמר יעקב כהן
ב"כ הנתבע: עו"ד שלום סביון

פסק דין

1. התובעת הגישה כנגד הנתבע תביעה על סכום קצוב בסך 34,900 ₪ בגין שכר לימוד. התובעת נסמכה על הסכם שכותרתו "טופס הרשמה למועמד" מיום 17.8.17 בו התחייב הנתבע לשלם לתובעת שכר לימוד בגין קורס "אבטחת מידע וסייבר" (להלן: "קורס הסייבר") המסופק על ידי התובעת.

סיפור המעשה שהיה כך היה:

הנתבע השתתף בעבר בשנת 2016 בקורס קצר בעלות נמוכה המכונה על ידי התובעת "קורס מיון" לקורס בדיקות תוכנה אך בסופו החליט שלא להירשם לקורס עצמו. הנתבע חזר ביוני 2017 אז השתתף בקורס מיון נוסף לקורס הסייבר. בתום קורס המיון אותו עבר הנתבע בהצלחה, נסע לחו"ל וכאשר חזר נרשם לקורס הסייבר ביום 17.8.17, חתם על המסמכים והשתתף בשלושה שיעורים. בתום שלושה השיעורים, לאחר שהתברר לו לטענתו כי הקורס אינו ברמה הנאותה – לא שב עוד להשתתף בשיעורים.

2. התובעת טענה כי הנתבע חב לה גם בנסיבות אלה, את מלוא שכר הלימוד העומד על סך של 34,900 ₪ וזאת למרות שבהסכם המלגה חייבה את הנתבע לשלם לה רק 26,900 ₪. לטענתה הפסיד הנתבע את המלגה לאחר שלא השתתף בשיעורים ולא סיים את הקורס. לטענת הנתבע, אין לחייבו בתשלום שכר הלימוד מאחר וממילא לא נחשב כתלמיד מן המניין והתובעת אינה רשאית לחייב במלוא שכר הלימוד לאחר שלא השתתף כלל בקורס.

3. דיון והכרעה:

נושא ההתדיינות בענייננו היא בדיני החוזים הכלליים.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 18-04-33496 האקר יו בע"מ נ' סביון

הנתבע חתם על הסכם לפיו רכש מהתובעת מוצר שהוא לימוד בקורס סייבר. אין לקבל טענותיו של הנתבע, אם היו, כי חתם על ההסכם מבלי שהבין את מהותו והתחייבותו כלפי התובעת. הנתבע השתתף בשני קורסי מיון אצל התובעת וידע היטב מה הוא מבקש לקבל מהתובעת ומה התובעת מציעה לו. כל אמירותיו של הנתבע בדבר לחץ מסיבי ושטיפת מוח טרם חתימתו על ההסכם לא הוכחו. מדובר במוסד לימודים אשר פותח קורסים מדי תקופה ואין כל הסבר מדוע חש הנתבע כי נכפה עליו להירשם לקורס שכבר התחיל וכיצד נשללה ממנו זכות הבחירה. לא הוכח אפילו כי מדובר בקורס ייחודי שניתן ללמוד אותו רק אצל התובעת. הטענה כי ההבטחה מפי התובעת למסיימי הקורס, משרה במשכורת גבוהה, היא הבטחה ריקה מתוכן - לא הוכחה ואין היא מבוססת על עובדות אלא על שמועות והנחות אשר לא הוצגו כל ראיות לביסוסן (עדות הנתבע בעמ' 50 בפרוטוקול שורות 11-14, 16). הנתבע הפר את ההסכם כאשר הפסיק להגיע לאחר 3 שיעורים ולא שילם דבר. המניע להפרה – כעולה מהאמור בסעיף 9 לתצהיר עדותו של הנתבע: **"התברר כי הקורס מועבר ברמה נמוכה ולא רצינית... ושאי אפשר למצוא עבודה לאחר קורס סייבר במכללה.."** אף הוא לא הוכח כנכון.

אין די באמירה סתמית כי הקורס מועבר ברמה נמוכה ולא רצינית. לא הוצגו כל ראיות וכמאמר הנתבע בחקירתו הנגדית: **"מרגיש כאילו שיש חוסר רצינות מצד המורה אני לא הרגשתי שהבן אדם כזה יודע כאילו לנהל את הכיתה... ואני כאילו בראש מתחיל לחשוב על כמה זה עולה ואיך אני בכלל יוצא מפה ומקבל עבודה כשזה מרגיש לא רציני, זה מרגיש לי רמה נמוכה..."** (עמ' 39 בפרוטוקול שורות 7, 13, 15).

מדובר בנתבע שתחום התעניינותו האמיתי הוא מוסיקה אשר בקש ללמוד קורס סייבר לשם הפרנסה בלבד (עמ' 40 בפרוטוקול שורות 32-30 ועמ' 41 בפרוטוקול שורה 1). הנתבע אף מודה כי בקש ללמוד בקורס הסייבר לאחר שהוסבר לו כי מדובר בתחום הלימודי אשר רמת השכר בו גבוהה. הנתבע אינו מומחה לסייבר ואינו מומחה לשיטות הוראה. כל טענותיו בעניין זה מבוססות על תחושותיו הסובייקטיביות. על מנת להשתכנע בטענותיו אלו של הנתבע היה עליו להמציא ראיות חיצוניות ואובייקטיביות על מנת שניתן יהיה לערוך השוואה ולהגיע למסקנות ראויות. לפיכך, הנני לקבוע כי הנתבע הוא שהפר את ההסכם עם התובעת והוא עשה זאת מאחר וחזר בו מהתחייבותו כלפי התובעת.

4. עם זאת, עולה השאלה האם כתוצאה מהפרה זו יש לאכוף את הוראות ההסכם על הנתבע במלואן ולחייבו בתשלום מלא של שכר הלימוד?

ההפרה אותה הפר הנתבע כונתה בפסיקה "זכות החרטה" ו"זכות ההשתחררות".

הנושא נדון בהרחבה בת"צ 17153-01-12 **בלאו בידרמן ואח' נ' קבוצת קידום בע"מ** מיום 27.1.16 (להלן: "פסק דין בלאו, בידרמן") כאשר נדונה שם בדיוק אותה השאלה. בית המשפט הבדיל בין

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 18-04-33496 האקר יו בע"מ נ' סביון

זכות החרטה העומדת למתקשר בהסכם המבקש לבטל את ההתקשרות מכל וכל לבין זכות ההשתחררות למי שמואס בהתקשרות, ומעוניין להביא להפסקתה מעתה ואילך. בית המשפט מעלה שם את השאלות: "האם עומדת ללקוח "זכות חרטה" לאחר תחילת הלימודים? האם עומדת ללקוח "זכות השתחררות" מתוכנית לימודים לאחר שהשלים חלק ממנה?"

על זכויות אלה אומר בית המשפט:

"דרך אפשרית להתייחס לזכות חרטה שכזו היא כהרחבה של דיני הפגמים בכריתה, תוך הכרה בכך שישנן נסיבות כריתה או סוגי עסקאות המצדיקים מתן זכות ללקוח לסגת מעסקה אותה הוא מעריך בדיעבד כ"מקח טעות", גם כאשר לא מתקיימים לגבי ההתקשרות התנאים המצומצמים יחסית המאפשרים ביטול חוזה מחמת פגם ברצון בהתאם לפרק ב' לחוק החוזים (כך, למשל, דיני הפגמים ברצון שבפרק ב' לחוק החוזים מצריכים, בדרך כלל, קיומו של סוג מסוים של "אשם" מצד הצד שכנגד)...ההצדקה להענקת זכות השתחררות לצרכן שונה. היא מבוססת על כך שהצרכן עשוי לשנות את מצבו והעדפותיו על פני זמן, וכתוצאה מכך למאוס בהתקשרות שהייתה רצויה מבחינתו בעבר... הכרת הדין בזכות השתחררות משקפת הגבלה על יכולתו של הצרכן לכבול עצמו לטווח ארוך, ויש הסבורים כי היא מוצדקת בשל הטיות קוגניטיביות ופערי אינפורמציה המונעים מהאדם להעריך בצורה נכונה בהווה את מצבו ומערכת העדפותיו בעתיד."

שליטת זכות החרטה אינה מהווה תנאי מקפח – כך נקבע בפסק דין בלאו, בידרמן: "הגנתו של המתקשר, ובכלל זה הצרכן, היא שכל עוד לא התקשר בהסכם רשאי הוא (במגבלות מצומצמות) לסגת מן ההתקשרות. ואולם מרגע ההתקשרות, עומדת ללקוח, כמו גם לספק, זכות חרטה רק במקרים שהוגדרו בחוק ובהסכם. ממילא, סירובו של ספק להרחיב את קשת המצבים בהם מוכרת זכות החרטה בחוק או בהסכם לא תהווה, במקרה הרגיל, התניה מקפחת."

ועדיין, נכך נאמר בפסק דין בלאו, בידרמן, יש להכיר בקיומן של זכויות החרטה וההשתחררות בחוזי לימוד מסוג עסקיה של התובעת משום: "שני מאפיינים נוספים: ראשית, בעבור חלק ניכר מהלקוחות השירות אותו מספקת המשיבה אינו מוכר, שכן הם לא התנסו בו בעבר. במצב דברים זה הם נדרשים למעשה לרכוש "חתול בשק", ולהתחייב לשלם בעבור השירות עוד בטרם חוו אותו, והתרשמו אם הוא תואם את העדפותיהם וצרכיהם; שנית, ההתקשרות היא לתקופת זמן משמעותית, היכולה להגיע לכדי 15 חודשים ואף מעבר לכך. זאת ועוד, במהלך תקופה ממושכת זו לא ניתנה ללקוח זכות השתחררות, עובדה המעצימה את חשיבותה של זכות החרטה מבחינת הלקוח..."

5. לאחר דיון באינטרס הצרכני להכרה בזכויות אלה, אומר בית המשפט:

"כנגד האינטרסים הצרכניים העומדים ביסוד התביעה להעניק לצרכן זכות חרטה או זכות השתחררות יש להעמיד את האינטרס הלגיטימי של העוסק כי החוזה עמו יכובד, וכי תישמר יכולתו להסתמך על ההתקשרויות שערך, ולתכנן את צעדיו העסקיים בהתאם. אכן, לערך של כיבוד התחייבויות ולתועלת שביציבות עסקית חשיבות גם בהקשר הצרכני. לפיכך, ההכרה בזכות

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 18-04-33496 האקר יו בע"מ נ' סביון

החרטה ובזכות השתחררות של הלקוח אינה יכולה להיות גורפת. עליה ליחס משקל ראוי לעקרון על פיו "חוזים יש לכבד". עליה לשקף איזון ראוי בין האינטרסים הלגיטימיים של הצרכן לאינטרסים הלגיטימיים של העוסק.

בדיוק על זה מבוסס הדיון המשפטי בתביעה זו.

מול אינטרס לגיטימי של התובעת כי החוזה עמה יכובד מכוח עקרון חוזים יש לכבד, עומד האינטרס של הציבור הצרכני כי תוענק לצרכן זכות חרטה או זכות השתחררות מחוזה מסוג זה.

כאן יצוין כי להבדיל מהמקרה שנדון בפסק דין בלאו, בידרמן, לא כלל ההסכם עם הנתבע הוראה מפורשת כי הנתבע ישלם את מלוא שכר הלימוד גם אם יפסיק את לימודיו ולא ישלימם.

התובעת מסיקה התחייבות כאמור רק על התחייבות הנתבע בהסכם: "הנני מתחייב בזאת לשלם את הסכום הנ"ל ובהתאם להסכם זה מחד (צ"ל "מיד" – ו.ש.) עם דרישתכם ובהתאם להסכם" ועל שטר החוב עליו חתם הנתבע.

על כך אומר בית המשפט בפסק דין בלאו, בידרמן: "במצב דברים זה מתעוררת השאלה האם איזון ראוי בין האינטרסים של הצדדים לא מחייב את הספק לאפשר ללקוח זכות חרטה לאחר תקופת התנסות מסוימת, שתאפשר לו לעמוד על טיב שירותיה ולהחליט אם הוא מעוניין להיעזר בהם למשך תקופת ההתקשרות המוצעת."

6. כמו בפסק דין בלאו, בידרמן גם כאן אינטרס ההסתמכות של התובעת הוקהה כאשר הנתבע נרשם לאחר שהקורס כבר התחיל. לא היה קיים כל חשש כי הנתבע תופס מקומו של אחר שבקש להירשם (לא הוכח כי מדובר היה במקום פנוי אחרון וכי למרות שהקורס החל עדיין קיים ביקוש לרישום לקורס) ובוודאי שאין כל חשש כי הקורס יהפוך לחסר כדאיות כלכלית בעקבות אי גביית שכר הלימוד מהנתבע, שכן הקורס החל בלעדיו.

לפיכך, כמסקנת בית המשפט בפ"ד בלאו, בידרמן: "מבחינת 'אינטרס הקיום' (המכונה גם 'אינטרס הציפייה') של המשיבה אכן יש בביטול נזק, ואולם לא נגרם למשיבה נזק מבחינת 'אינטרס ההסתמכות', ולפיכך ההצדקה שבדרישתה לקיום ההתחייבות החוזית מוחלשת במידת מה".

בית המשפט שם אף לא התרשם, כלשונו, "מהחשש העיקרי, והמובן של המשיבה, מהתדלדלות מספר התלמידים לאורך זמן. ואולם חשש זה הוא לחס חוקו של כל עוסק בשוק תחרותי, ואין הצדקה לאפשר לעוסק להפחיתו באמצעות כבילה מלאכותית של הלקוח לשירותיו זמן ניכר לאחר שחדל לחפוץ בהם".

מסקנת בית המשפט שם היא כי: "על מנת להראות כי הסדר המונע מהלקוח כל אפשרות לסיים את ההתקשרות הוא סביר, ובלתי מקפח, לא די בהצבעה על אינטרס כלכלי של העוסק, אלא גם יש מקום לשכנע כי אין דרכים פחות קיצוניות (מבחינת פגיעתן באינטרסים הלגיטימיים של הלקוח) לקדמו".

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 18-04-33496 האקר יו בע"מ נ' סביון

7. דרך אחרת לבחון את הנושא הוא הוראות סעיף 3(2) לחוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה) התשל"א-1971 (להלן: "חוק התרופות").

חוזה לרכישת ידע בחוגים וקורסים הוגדר על ידי תקנות הגנת הצרכן (ביטול עסקה) תשע"א-2010 כרכישת שירות. דהיינו סוג ההסכם הנדון בתביעה זו הוא חוזה למתן שירות אישי ולא ניתן לאכוף על תלמיד לקבל את השירות שהתחייב לשלם עבורו.

עם זאת ניתן לחייבו בהשבה ופיצויים בגין ביטול החוזה ללא כל סיבה שבדין. אלא שהתובעת לא עמדה בנטל להראות כי אכן נגרם לה נזק כלשהוא מביטול ההסכם על ידי הנתבע.

טוען ב"כ התובעת כי הנתבע לא ביטל את ההסכם אלא שהיעדרות מהלימודים הינה הודעת ביטול הסכם שבהתנהגות.

טענתו של הנתבע כי לא סופקו לו ספרים משום שטרם הסדיר את תשלום שכר הלימוד לא נסתרה – דבר המעיד כי התובעת התנתה למעשה את המשך לימודיו של הנתבע בתשלום שכר הלימוד ומאחר ולא שילמו – אף התובעת לא ראתה בהסכם עמו כתקף.

8. סוף דבר הוא כי אין לאכוף על הנתבע את מלוא התחייבותו בתשלום שכר הלימוד מבלי שקיבל את מלוא השירות או לפחות את רובו.

הטענה כי הנתבע אינו רשאי בשום שלב לבטל את השתתפותו בלימודים וכי נמנעה ממנו זכות החרטה וההשתחררות מההסכם, דינה דחייה.

יש לראות בהוראות סעיף 5(א) לתקנות הגנת הצרכן (ביטול עסקה) תשע"א-2010 כמדד הנכון לפיצוי בגין ביטול ההסכם כתוצאה מניצול זכות זו של השתחררות מהסכם.

לפיכך, התוצאה היא כי הנתבע ישלם לתובעת סך של 1,745 ₪ כדמי ביטול.

התובעת תשלם לנתבע הוצאות משפט בסך 7,000 ₪ מהם יקוזזו סכום דמי הביטול כאמור לעיל.

ניתן היום, ט"ז אייר תשע"ט, 21 מאי 2019, בהעדר הצדדים.

ורדה שוורץ, רשמת בכירה